

Slovenska zveza na Švedskem

Slovensko GLASILO

Slovenska BLADET



JESEN/HÖST 2019

ISSN-2000-2173

Št./Nr 68

Letnik/Årgång 18

Slovenska riksförbundet i Sverige

Slovensko GLASILO / Slovenska BLADET
September 2019, Št./Nr 68, Letnik/Årgång 18

Izdajatelj/Utgivare: Slovenska zveza na Švedskem / Slovenska riksförbundet i Sverige, PG:72 18 77-9

Finančna podpora: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu; Članarina SZ

Slovensko GLASILO (2002) izhaja 4x letno v 580 izvodih

Naslovna fotografija/omslagsfoto in zadnja stran/sista sida v glasilu: Branko Mohorič

Za vsebino objavljenih člankov so odgovorni avtorji. Pisma društev, ki niso člani Slovenske zveze, in oglase posameznikov objavljamo le, če je v glasilu dovolj prostora.

VSEBINA – INNEHÅLL

UVODNA BESEDA – INLEDNINGSORD	3
PRESEDNIK IMA BESEDO	4
SLOVENSKI DOM GÖTEBORG	7
SKD FRANCE PREŠEREN	9
SLOVENSKO DRUŠTVO SIMON GREGORČIČ KÖPING	10
SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO SLOVENIJA, OLOFSTRÖM	12
ORFEUM – LANDSKRONA	14
PLANIKA – MALMÖ	17
SLOVENSKO DRUŠTVO STOCKHOLM	20
SKM	22
KULTURA	25
NEKAJ ZA OTROKE – NÅGOT FÖR VÅRA MINSTA	27
SMEH JE POL ZDRAVJA	28
ETT GOTT SKRATT FÖRLÄNGER LIVET	28
OBVESTILA – MEDDELANDE	30
PISMA BRALCEV	31
V SPOMIN – IN MEMORIAM	37

Glavni in odgovorni urednici/ huvudredaktörer: **Danni Strazar, Suzana Macuh**

Častna članica uredništva/hedersmedlem: **Augustina Budja Bencek**

Oblikovalka & slov. lektura / Teknisk redaktör: **Danni Strazar**

Naslovi & lektura šved. besedil / Adresshantering: **Suzana Macuh**

Naslov uredništva / Redaktionsadress: **Slovenska riksförbundet i Sverige**

Box 145

731 23 Köping

slovenskoglasilo@gmail.com

E-naslov/E-post:

Svoje prispevke pošljite na zgornji naslov do 20. novembra 2019!
Skicka era bidrag till Slovenska BLADET senast den 20 november 2019, adressen ovan!

UVODNA BESEDA – INLEDNINGSORD

Tokrat sem se odločila, da v uvodni besedi napišem o nečem, kar mi je zaradi poklica prevajalke najbliže: o knjigah. V Sloveniji od 8. septembra (do 13. oktobra) poteka tako imenovani nacionalni mesec skupnega branja. S projektom so se tako pridružili evropskemu projektu oz. evropski bralni kampanji EUReads (Evropa bere: www.europereads.com), ki povezuje bralne aktivnosti po vsej Evropi z namenom, da bi dvignili zavest o pomembnosti izobraževanja in pismenosti v zgodnjem otroštvu (tako je napisano tudi na spletni strani društva Bralna značka Slovenija).

Skladno z enim od ciljev pobude EUReads / Evropa bere nas vabijo, da se nam pridružite pri organizaciji/izvajanju 15 minut branja ali glasnega branja na dan.

V tujini je branje slovenskih knjig seveda lahko dodaten izziv, a morda ni slaba ideja, da babice/starši skupaj s svojimi vnuki/otroki na dan morda 15 minut skupaj preberete kaj slovenskega. Če bi želeli priti do slovenskih knjig, se lahko tudi obrnete name (Danni) in vam jih lahko pošljem za določeno obdobje. A tudi če knjig še nimate pri roki, je danes splet poln zgodbic, ki jih lahko berete skupaj z otroki ali vnuki. Izberite kaj lažjega, če gre za tretjo generacijo, ki ne govori slovensko – lahko vam zagotovim, da se bo otrok ob tem naučil vsaj nekaj slovenskih besed.

Kaj pravite, sprejmemo izziv?

Denna gång har jag bestämt mig för att i inledningen skriva om något som tack vare mitt arbete ligger mig varmt om hjärtat: böcker. Mellan 8 september-13 oktober pågår den nationella månaden för gemensam läsning i Slovenien. Med detta projekt gick de med i det europeiska projektet EUReads (Europa läser: www.europereads.com) som förenar läsaktiviteter över hela Europa med syftet att öka medvetenheten om vikten av utbildning och läskunnighet redan i tidig barndom (även publicerat på Bralna značka Slovenijas hemsida).

I enlighet med ett av målen för EUReads/Europa läser uppmanar de oss att utföra 15 minuter läsning eller högläsning om dagen.

Utomlands kan läsning av slovenska böcker naturligtvis vara en extra utmaning, men det kanske inte är en dålig idé att läsa något på slovenska tillsammans med dina barnbarn/barn i 15 minuter om dagen. Om du vill få tag i slovenska böcker kan du även kontakta mig (Danni) så kan jag låna ut dem till dig under en viss period. Ett tips är även att om du inte har tillgång till några böcker så är Internet idag fullt av läsvänliga historier. Välj en lättare läsning så att alla kan vara med (även de som inte talar slovenska) - jag är övertygad om att ditt barn kommer att lära sig åtminstone några slovenska ord.

Vad säger du, accepterar du utmaningen?

Danni



PRESEDNIK IMA BESEDO

Spoštovani člani Slovenske zveze, počitnice in dopusti so zopet za nami. Bilo je lepo poletje, čas za razvedrilo je bil podarjen vsem skupaj, in upam, da smo si vsi skupaj malo spočili in si nabrali novih moči za jesen, ki je pred nami. Tako kot vsako leto je tudi letošnje poletje minilo vse prehitro, času moramo slediti in z njim tudi živeti, bilo je res dovolj razvedrila in počitka, tako da smo se lahko oddahnili in si tako nabrali tudi dovolj novih moči za jesenske dni, ki prihajajo med nas.

Delo Slovenske zveze je že v polnem teku in tudi srečanje vseh generacij, ki so ga letos pripravili 24. avgusta v društvu KD Slovenija pri Olofströmu, je za nami. Zares sem se želel udeležiti srečanja, a mi žal iz zdravstvenih razlogov ni uspelo, vendar upam, da se bo to pri meni v prihodnje uredilo, da bom lahko sodeloval in spodbujal društva pri organizaciji takšnih srečanj.

V vodstvo Slovenske zveze se trudimo, da uredimo vse dokumente za subvencije naslednje leto, ki jih moramo odposlati do 1. oktobra, vendar je tako kot vsako leto prišlo do zapletov pri seznamih članov, kajti nekatera društva namreč nimajo urejenih seznamov, največkrat je težava v pomanjkljivih podatkih in številu članov.

Na tem mestu bi si znova rad vzel pravico, da naprosim vse odgovorne v društvih, predvsem pa predsednike društev, da poskrbijo za to in v prihodnje to uredijo, hkrati pa tudi opozarjam, da čisto preveč nimamo na meji glede članov v Slovenski zvezi. Potrudimo se in delajmo na tem, da pridobimo nove člane v društva in v Slovensko zvezo, da ne bomo iz leta v leto v hudih skrbah, kako obdržati število nad 1000 članov, kar so zahteve pristojnih švedskih organov, ki nam dodeljujejo sredstva za nadaljnje delovanje nas, slovenskih rojakov, ki živimo na Švedskem.

Dejavnosti zveze v letu 2019:

Avgusta je bilo izvedeno: Srečanje vseh generacij

Vseslovensko srečanje letos ni načrtovano, ampak že sedaj delam reklamo za naslednje leto, leto 2020, ko bo namreč to srečanje v Köpingu, saj bo društvo Simon Gregorčič slavilo 50-letnico delovanja društva.

November: Načrtovana je jesenska konferenca upravnega odbora Slovenske zveze.

Predsednik Slovenske zveze/ Ordförande Slovenska riksförbundet

Alojz Macuh

Vadstena 2019

Zopet smo se na začetku junija v mestecu Vadstena ob lepem binkoštnem prazniku zbrali slovenski rojaki romarji in prijatelji iz vseh koncev Švedske. Vreme nam je malo nagajalo in nam ni bilo ravno naklonjeno, a naša vztrajnost kljub vremenu je samo dokaz, da smo pravi in zvesti romarji iz leta v leto.

Dobra volja vedno velja, so govorili modri možje, in občutki na srečanje so lepi in nepozabni.

Vzdušje, ki smo ga doživeli na binkoštnem srečanju, je bilo res veselo in sproščeno, in romarji smo lahko ponosni, da nam je binkoštni dan tako pomemben in blagoslovljen dan. Veliko od nas, romarjev, si želi tudi naprej, da se to srečanje ob Binkoštnem prazniku ohrani.



Kot predsednik Slovenske zveze si želim, da ostanemo zvesti romarji še vrsto let, saj je namreč obenem to zelo lepa priložnost za srečanje z rojaki na Švedskem in pa seveda z gosti iz drugih držav, predvsem z gosti iz rodne domovine Slovenije.

Vedno znova doživimo nepozabna doživetja, srečamo tiste, ki so z leti postali znanci, predvsem pa se nam vtisnejo v srce delčki slovenske kulture, pesem in dobra volja. To je sprostitev za nas vse rojake, ostanimo to, kar smo, in delajmo na tem, da pridobimo še kakšnega romarja med nas.

Misel je lepa in spodbudna, držimo se tega tradicionalnega srečanja, binkoštni praznik nas vsako leto vabi, da obiščemo našo slovensko lipo. Beseda hvala naj se dotakne vseh organizatorjev in vsakega posameznika, ki smo povezani na različni način, da nam je vedno lepo za binkoštni dan v Vadstenu.

SLOVENSKI DOM GÖTEBORG



Även i år samlades slovenska och svenska vänner från hela Sverige på vår årliga pingsträff i Vadstena. Som ordförande i Slovenska riksförbundet hoppas jag att vi håller denna tradition levande i många år fram över. Stort tack till alla som deltagit på alla sätt och vis i Vadstena, och hoppas på en minst lika trevlig träff nästa år igen.

Predsednik Slovenske zveze/ Ordförande Slovenska riksförbundet

Alojz Macuh

Delo je poleti v društvu mirovalo, ko vsi so odšli na zaslužen dopust, šolarji so imeli dva meseca prosto, a kaj hitro je prišel konec avgusta, ko se vse začne znova.

To leto je v Göteborgu vse narobe, gradnja novega mostu, predora, novih cest in železniških tirov, iz dneva v dan človek ne ve, kako priti na cilj potovanja. Veliko so porušili, obnovili, in vse tja do leta 2026, ko bi naj bilo končano, bomo pač morali potrpeti. Da bi bila zmeda še večja, je podjetje Göteborgs Spårvägar (podjetje za upravljanje tramvajskega prometa, op. ur.) zamenjalo veliko tirnic za tramvaje, zaprlo ceste, avtobusi so vozili po drugih progah, ni bilo nobenega voznega reda in veljalo je preprosto pravilo »znajdi se«. Veliko del je sicer pri koncu in 18. avgusta naj bi javni promet deloval kot po navadi, saj ne smejo zanemariti tistega, kar mora biti narejeno.

Če pomislim, koliko se je spremenilo v Göteborgu v teh 52 letih, odkar sem tukaj, bi lahko rekla, da ni več veliko starega mesta, mesto je obnovljeno, polno je novih zgradb. Tudi stanovanj je ogromno, novi blok rastejo kot gobe po dežju. Vse proste zelenice so postala gradbišča. Saj nas je vedno več in stanovanj trenutno primanjkuje, da ne govorimo o cenah, saj si naši mladi tega ne morejo privoščiti.

Pravijo, da je bil letošnji julij najbolj vroč mesec v zgodovini: brez dežja, suša, in to po vsej Evropi.

Dopusti so za letos končani, šola je že odprla vrata in jesen je pred vrati. Ker zdaj po veliki suši dež uliva skoraj vsak dan, upam, da bodo gobe kar hitro zvale gobarje v gozd po rumeno zlato. Borovnice so bile zelo drobne in jih ni bilo veliko. Nekaj sem jih nabrala, za eno ali dve piti.

Za teden dni sva obiskala sina in snaho v Stockholmu in v Nynäshamnu, kjer smo uživali v lepem vremenu ob obali z velikimi jadrnicami, trgovinah z vsem mogočim, s sladoledom in seveda, kot se spodobi, z ribami in raki za kosilo. Moja želja je, da se drugo leto, ko bom v Stockholmu, z ladjo odpravimo za Gotland, ker sem slišala, da je tam zelo lepo.

Konec avgusta se z avtobusom odpravim v Slovenijo in upam, da bosta brat in svakinja pripravljena na nova doživetja ob izletih po naši lepi domovini. Obiskali bomo tudi stare prijatelje, pevce, ki so peli tukaj, ko smo bili še bolj aktivni v društvu, in bomo preživeli lep dan skupaj.

Marije, ki pomagamo pri pripravi sendvičev za upokojece (srečanje drug torek v mesecu v Astridsalen) delamo že v avgustu, da se bomo dogovorili za izlet v septembru.

Našim članom smo poslale tudi nekaj voščilnic z željami za dobro zdravje, da bodo lažje prenašali bolečine in vedeli, da jih nismo pozabili.

Babice gremo spet v Nemčijo na Božični bazar v decembru, z nami gre seveda naša mladenka Katarina, in to bo letos, če se ne motim, že devetnajstič.

Spremljali smo tudi slovensko vokalno skupino Jazzva, ki je nastopila v Partille Arena in zasedla tretjo mesto.

V Göteborgu imamo vsako leto v avgustu kulturni festival (zdaj se imenuje Gothenburg Cultur Festival, op. ur.), ko se po vsem mestu vrstijo nastopi pevskih skupin, ansamblov in posameznikov. V samem mestu je na več mestih predstavljena kulinarika z vseh koncev sveta in poteka tudi prodaja izdelkov. Letos jim vreme ni preveč služilo, saj je kar precej deževalo.

*Vsak človek se rodi majhen in nežen
in ostane vse življenje ranljiv.
Že ena trda beseda, en krivičen očitek,
ena brezobzirnost, lahko zapusti globoke rane.
Ljudje smo občutljivi.
Včasih se celo največji surovež
odzove kot preobčutljiva mimoza.*

S to lepo mislijo zaključujem svoje pisanje in vam vsem želim lepo jesen z vsemi barvami, ki naj vam razvedrijo srce in misli.

Marija Kolar
za Slovenski dom

SKD FRANCE PREŠEREN

TOMO LAJSIC – PRAZNOVANJE VISOKEGA JUBILEJA

V soboto, 30. marca, smo se zbrali sorodniki in prijatelji ter presenetili našega Toma, ki je praznoval visok jubilej, namreč 80. rojstni dan.

Hčerka Katarina in sin Martin sta poskrbela za hrano, pijačo, povabilo gostom in sploh za vse, kar sodi k pripravi presenečenja ob takšnem dogodku.

Moramo poudariti, da je presenečenje zares uspelo, saj je Tomo stal kot prikovan pred vrati dvorane in kar ni mogel razumeti, kaj vsi ljudje delajo tam.

Prisotni so bili vsi Tomijevi otroci, Bogdan, Marko, Martin, Katarina ter Andreja, ki je na praznovanje s svojo družino prišla celo iz Slovenije. Navzoči so bili tudi vnuki ter drugi sorodniki, in pa seveda stari, dobri prijatelji še iz društvenih dni.

Družba je bila zares pisana, tako po letih kot po narodnosti. Najmlajša gostja je bila vnučinja Ammi, stara niti ne polni dve leti, najstarejši pa je bil Tomov brat Živan, ki šteje že 86. let.



Na zabavi je bilo prav pestro, saj so bili zbrani ljudje iz vseh vetrov, kot se temu pravi. Ves večer nas je spremljalo prijetno vzdušje z veliko petja, plesa ter seveda veliko smeha.

Tomu ne bi nihče pripisal toliko let, saj je bil več na plesišču kot za mizo, resnično je lahko zgled vsem nam, mlajšim. Bravo, Tomo!

Ob odlični hrani in pijači smo se veselili pozno v noč.

Verjamemo, da bo ta dogodek nam vsem, še posebej pa Tomu, dolgo ostal v lepem spominu.

Tvoji prijatelji



SLOVENSKO DRUŠTVO SIMON GREGORČIČ KÖPING

Spoštovani vsi skupaj v društvu Simon Gregorčič!

Poletje se izteka, mnogo lepih in veselih trenutkov smo se naučili, se malo oddahnili in si nabrali dovolj novih moči za jesenske dni, v katere smo že zapluli. Vse prehitro mineva čas, čutimo, da je bilo poletje prekratko, čeprav smo imeli vsega dovolj, tudi narava je poskrbela, da je bilo prav za vsakega, ki kaj ustvarja.

Vse prehitro mineva, nastajajo velike spremembe na vseh področjih in nenazadnje tudi med nami, člani. Spominjam se, kako je bilo lepo se srečati z vsemi člani po dopustu, ko smo si pripovedovali o raznih dogodivščinah, ki smo jih preživeli v poletnem času, bil je čas, kateremu smo znali prisluhnuti, in bilo je zanimivo ob raznih pogovorih.



V mesecu oktobru se znova dobimo v prostorih društva, zopet bo prijetno se srečati s člani društva in se bomo skupaj povesečili ob kavici ali pa ob kozarčku vinca. Spoštovani člani društva, dobrodošli ob istem času, kot vedno. V društvu Simon Gregorčič imamo načrt dela v jesenskem času, ki si ga lahko ogledate tukaj. Pridite, da se skupaj povesečimo in tudi pogovorimo o doživetjih v poletnem času. Dobrodošli.

Načrt dela slovenskega društva Simon Gregorčič v Köpingu v letu 2019 **Verksamhetsplan för Svenska föreningen i Köping för år 2019:**

September

Srečanja, lahko načrtujemo kakšen izlet po Švedski.

Trivselkvällar (kanske någon utflykt inom Sverige)

Oktober

Družabni večeri ob sobotah

Trivselkvällar på lördagarna

November

Spominjamo se naših rajnih svojcev in prijateljev, praznovanje očetovskega dne./
Allahelgona och Farsdag-firande

December

Sv. Miklavž, družabni večeri, Božični sejem in Silvestrovanje/Sankt Nicolaus, trivselkvällar, julmarknad och nyårsfirande;

* * *

Želim vam veliko veselja in uspeha pri delu! /Jag önskar många trevliga stunder samt ett stort deltagande på alla aktiviteterna!

Dragi slavlenci!

*Hítro dnevi hitíjo, drug za drugim se vrstíjo,
in príšel je dan, ko tí praznuješ svoj rojstní dan.*

*Zato najlepše voščílo naj tí velíja,
ní velíko – je pa íz srca.*

Velíko zdíravíja, sreče ín smeh naj vas spremlíjata na vseh poteh.

Dragí slavlenci, vse najbóljše za prazníčne dní!

Še posebej veljajo čestitke vsem članom društva Köping, ki slavijo okrogle obletnice.

*Grattís tíll er allá í föreningén som har fyllt ár den senaste tíden,
och grattís tíll allá som fyller ár framöver
Jag önskar er allt väl på födelsedagen!*

Alojz Macuh

Predsednik društva Simon Gregorčič

Ordförande slovenska föreningen Köping



SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO SLOVENIJA, OLOFSTRÖM

V kulturnem društvu Olofström smo v soboto, 24. avgusta, pripravili piknik. V lepem sončnem vremenu se je srečanja udeležilo kar lepo število članov, imeli pa smo tudi gosta, Slovenca iz Avstralije, ki se je ob obisku domovine ustavil tudi na Švedskem.



Potem, ko smo se okrepčali z dobrotami z žara, ki so nam jih pripravili naši člani, smo bili pripravljeni za tako imenovano »tips rundo« (kviz, op. ured.). Seveda smo za zaključek podelili nagrade zmagovalcem, otroci pa so dobili sladkarije.

Sledila je kava s krofi ter klepet in petje.



15 naših članov se je junija udeležilo srečanja vseh Slovencev v Vadsteni.



ORFEUM – LANDSKRONA

SPD ORFEUM

Sedež pošte imamo sicer še vedno v Landskroni, toda predsednica, Danni Stražar, živi v Stockholmu. Iz njenega, Danninega sedeža, se tudi dogajajo vse kulturne dejavnosti društva in drugo. V Landskroni ostajamo kot podružnica, kjer nadaljujemo s svojimi tradicionalnimi srečanji. Ker lastnih lokalov že dolgo nimamo več, zato nadaljujemo z običajnimi zbiranji na domu pri katerem od družinskih članov. Prvotni člani društva Orfeum po odcepitvi od društva Lipa 1999 so sicer tudi bili predvsem družinski člani družine Budja, šele pozneje se je članstvo razširilo na vse, ki so se želeli včlaniti. Kar nekaj novih članov je pridobila sedanja predsednica, Danni, ona tudi največ sodeluje z njimi, ker ji je geografsko to omogočeno. V prihodnosti namerava tudi občasno prihajati k nam na jug, kjer bo poučevala otroke in mladino slovenski jezik in slovenske pesmi. Se že veselimo.

Vse do občnega zbora 2019 sem jaz vodila društvo Orfeum v vlogi predsednice. Zaradi možganske kapi leta 2014 so moje sposobnosti začele vse bolj pojemati. Kmalu po smrti naše mame, Angele Budja, v aprilu 2018, mi je začelo odpovedovati tudi srce. Zdelo se mi je, da umiram na obroke. Lani poleti sem dobila kar sedem električnih kardioverzij zaradi srčne aritmije. Ko se je pokazalo, da kardioverzija ne pomaga več, so se zdravniki decembra 2018 odločili za operacijo. V Lundu so mi vstavili srčni spodbujevalnik, pacemaker.



V oktobru 2018 je slovensko društvo v Landskroni slavilo 50-letnico obstoja (1968-2018). Pri pripravah nisem bila sposobna sodelovati, še manj pa organizirati proslave. Ležala sem v bolnici na kardiološkem oddelku, z Danni in drugimi, ki so pomagali proslavo izpeljati, sem imela stike preko Interneta, tu in tam sem kaj svetovala, sicer pa so se pokazali sposobne in pripravljene, da izpeljejo to, kar smo načrtovali že nekaj let.

V Landskroni se slovenske vrste naglo redčijo, izgubili smo kar nekaj zvestih članov, ki so umrli: Angela Budja, Friderik Prevolnik, Štefan Matičič in morda še koga. Obenem se nas kar nekaj na ta ali oni način spopada z boleznijo, Štefanija Berg npr. trpi za hudo Alzheimerjevo boleznijo in se ničesar ne zaveda več.

Na srečo imamo v okviru društva mladino, ki nas osrečuje in vliva upanje, da bo slovenski rod na Švedskem ostal v srcu še dolgo slovenski. Vprašanje, na katero ne vemo odgovora, pa ostaja: Bo moj vnuk še pel slovenske pesmi? Ko gre za naše vnuke, so peli slovenske pesmi, vendar ne spontano, ampak pod vodstvom Olge Budja, peli so in posneli skupaj z nami kar nekaj slovenskih pesmi. Danes pojo samo še zdravico: Kolko kapljic, tolko let, Bog nam daj na svet živeti ...!



Tu ne mislim, da je tarnanje na mestu. Saj življenje teče svojo pot naprej, kakorkoli ga poskušamo obrniti, življenje obrača nas!

Naša predsednica Danni bo gotovo dodala tudi kaj novega in pozitivnega, od prevzema predsedniške funkcije društva Orfeum se je veliko udeleževala na kulturnem področju, na Švedskem in tudi v Sloveniji.



Želim vam bogato in ne preveč mrzlo jesen. Ostanite zdravi in predvsem dobre volje ter zavedni Slovenci, ki na Švedskem predstavljamo Republiko Slovenijo!

Lepo vas vse pozdravljam! Gusti Budja Benček

Nastop na prireditvi Dobrodošli doma v Radovljici 6. julija 2019 in predavanje na temo Jezik, pomemben dejavnik slovenske identitete v tujini (v Ljubljani)

Letos sem kot predstavnica društva Orfeum glasbeno naše društvo zastopala na prireditvi Dobrodošli doma v Radovljici, ki je potekala 6. julija. V glasbenem programu je skupaj z mano pri eni pesmi nastopil tudi Jakob Bonnevier, sicer učenec slovenskega dopolnilnega pouka v Gävleju, obenem pa je njegova družina tudi članica našega društva Orfeum. Jakobu in vsej njegovi družini sem izjemno hvaležna, da so si vzeli čas in bili z mano v Radovljici, še bolj pa, da je bil pripravljen stopiti na oder z mano in zares lepo odpeti pesem Zakrivljeno palico v roki. Sama sem potem za vse prisotne odpela še dve pesmi. Po obrazih poslušalcev sodeč sva oba z Jakobom nalogo dobro opravila.

3. septembra sem na prošnjo Svetovnega slovenskega kongresa in nekdanjega slovenskega veleposlanika v Kopenhagenu, gospoda Toneta Kajzerja, v Ljubljani pripravila predavanje z naslovom *Jezik, pomemben dejavnik slovenske identitete v tujini*. Skušala sem povzeti tisto, kar počnem oz. počnemo na Švedskem, in glede na odzive prisotnih je bilo predavanje zanimivo za vse, ki jih ta tema zanima.

Jesen prinaša nove izzive, tudi malce več popotovanj po Švedski zame zaradi poučevanja slovenščine, načrte za nove kulturne prireditve in še kaj.

Se beremo v naslednji, decembrski številki.

Lepo jesen vam želim tudi jaz!

Danni

Slika desno je s predavanja v Ljubljani, 3. septembra 2019.



SKD Planika Malmö – jesen 2019

Vadstena, 08. junija; vsakoletno romanje v Vadsteno, kjer se na binkoštno soboto zberejo Slovenci od blizu in daleč. Slovenska katoliška misija iz Göteborga in njen predstojnik, mašnik Zvone Podvinski, se res potrudita, da prireditev uspe.

Po maši se obiskovalci premestijo v bližnjo dvorano na kulturno in zabavno prireditev, kjer se jim pridružijo še gostje iz drugih evropskih dežel, vključno z glasbeniki iz Slovenije, ki jih prav za ta dan povabi naš dušni pastir. Naj dodam še, da je bilo tega dne lepo, sončno vreme, ki tudi vpliva na uspeh prireditve. Tako je ostalo vse do petka, naslednjega tedna.

Bulltofta – Malmö, 15. junij; Že dolga leta pripravlja Planika svoj vsakoletni piknik, na katerem pogosti svoje zveste člane vsako drugo soboto v mesecu juniju. Letos pa to zaradi potovanja v Vadsteno ni bilo mogoče.



Kakorkoli že, popoldne ob 13. se je zbralo precejšnje število gostov, pol ure pozneje pa so se pričeli vrstiti deževni nalivi, ki so trajali do 18. ure, ko se prireditev običajno zaključí. Če kdo misli, da je bilo pod dežniki in zasilnimi strehami razpoloženje kaj slabše, naj si ogleda slike, katerih avtor je Jože Myndel, pa bo videl, da se pošteno moti.



Malmö – sobota, 5. oktober; 1974 – 2019.

Čemu ti letnici? Letos namreč mineva 45 let od ustanovitve Slovenskega kulturnega društva Planika, Malmö. To je častitljiva obletnica, ki je ni moč kar tako prezreti. Že zaradi dejstva, da za razliko od mnogih drugih slovenskih društev na Švedskem Planika ni nikoli razpadla ali se na kakšen drugi način preoblikovala. Še vedno je takšna, kot je vedno bila. Saj se je, posebej prvih 10 let, včasih pošteno bliskalo in grmelo, vendar so člani in vodstvo vedno zmogli toliko modrosti, da ni prišlo do večjih pretresov. Časi se spreminjajo, in nihče ne more prerokovati, ali bo društvo dočakalo 50. obletnico, zato se je Upravni odbor odločil, da bo proslava 45. obletnice letos na zgoraj omenjeni datum, torej 5. oktobra. Način in kraj praznovanja še ni določen, vendar bodo člani in vsa ostala društva pravočasno obveščeni. Dobrodošli!

(Op. uredništva: tik pred oddajo v tisk smo dobili tudi podrobnejše podatke o načrtovani proslavi. Slovensko društvo Planika vas torej vabi na praznovanje 45. obletnice v soboto, 5. oktobra ob 17.00 uri v prostorih društva **Jadran, Husie Kyrkoväg 100**.

JoF



2019-09-04

VABILO

Po lepem poletju imamo čast, da vas povabimo na

45. OBLETNICO

obstoja SKD Planika Malmö

in sicer v soboto 5. Oktobra ob 17:00 uri v prostorih
društva Jadran, Husie Kyröväg 100

Ker so prostori Jadrana zasedeni 12. okt. smo morali spremeniti datum prireditve.

Prosimo, da prijavite vašo zelo zaželjeno udeležbo najpozneje do 29.Sept. Rudiju. Tel.. 0709- 53 54 01 ali Natali tel.. 0709- 39 51 34.

Zabaval bo že znani trio JAT

Vstopnina z večerjo ob prijavi 150:-

Vstopnina brez večerje 100:-

Prisrčno dobrodošli
UO SKD Planika Malmö

SLOVENSKO DRUŠTVO STOCKHOLM

O ZBOROVSKI GLASBI IN O ZBORU V STOCKHOLMU

Meseca avgusta smo v Göteborgu lahko ponosno navijali za slovensko vokalno skupino Jazzva, ki je več kot uspešno zastopala slovenske barve na Evrovizijskem tekmovanju zborov. Kot zborovska navdušenka, operna pevka v Kraljevi operi v Stockholmu in zborovodja slovenskega pevskega zbora Triglav v Stockholmu sem se zato odločila, da vam v članku približam zborovsko glasbo.

Ali ste vedeli, da je Slovenija v samem vrhu po kakovosti zborovskega petja? Po številu prejetih nagrad na prestižnih zborovskih temovanjih se lahko kosamo z imenitnimi evropskimi zborovskimi sestavi (iz Švedske, Estonije, Latvije itd.), Severne Amerike in Azije. Večglasno petje nam ni tuje, kar potrjuje že zakladnica slovenskih ljudskih pesmi. V slovenski ljudski glasbi je tradicionalno dvo- ali triglasno petje, ki se prenaša iz roda v rod. Zato Slovencem ni težko zapeti harmonije v večglasnih zborovskih sestavih. Evropska zborovska zveza Europa Cantat ocenjuje, da se v Sloveniji petju redno ali občasno posveča 170.000 ljudi, kar predstavlja približno 8 % prebivalstva. Za tako majhno državo je to zelo visok odstotek. Zaslugo, da se slovenska zborovska glasba še naprej razvija, gre pripisati Javnemu skladu za kulturne dejavnosti (JSKD), ki podpira slovenske zborovske sestave in skrbi za izobraževanje ljubiteljskih zborovodij. Tako so otroci že od vrtca naprej vključeni v kakovostne pevske sestave.

Tudi sama izhajam iz bogate slovenske zborovske tradicije. Od petja v lokalni cerkvi do Mladinskega pevskega zbora RTV Slovenija in Komornega zbora na Škofijski klasični gimnaziji v Šentvidu nad Ljubljano pod vodstvom Damijana Močnika. Leta 2016 sem magistrirala iz solopetja na ljubljanski Akademiji za glasbo pri prof. Piji Brodnik. Pred dvema letoma me je uspešno opravljena avdicija pripeljala v Stockholm, kjer sem postala stalna članica opernega ansambla v Kraljevi operi (Kungliga operan). A zbori ostajajo moja velika ljubezen. Zborovsko petje te dejansko res zasvoji. Znanstveniki so odkrili, da petje krepi samozavest in imunski sistem človeka. V možganih ustvarja nekakšen koktajl sreče in blagodejno vpliva na dušo in telo.

Zbori pa imajo tudi nacionalni pomen. Ravno preko slovenske pesmi se je slovenski jezik prenašal iz roda v rod in kljuboval raznim političnim dogajanjem, ki so želela uničiti in izničiti slovensko kulturo. Naj samo spomnim na 12. decembra leta 1941. Takrat je Moški akademski zbor (zdajšnji Akademski pevski zbor Tone Tomšič Univerze v Ljubljani) v Unionski dvorani kot zadnjič pred kulturnim molkom zapel ponarodelo Lipa zelenela je. Ljudje so jokali, ker so mislili, da zadnjič slišijo slovensko pesem. A slovenska pesem in jezik sta kljubovala vsem vihram in se ohranila do danes.

Zbori, ki delujejo v tujini med slovenskimi izseljenci, imajo ogromen pomen za ohranitev slovenskega jezika. Ko me je Rok pred letom in pol vprašal, če bi prevzela vodenje slovenskega zbora Triglav, sem brez odlašanja sprejela ta izziv. Zavedam se, da je treba na švedskem še posebej negovati slovenski jezik in slovensko pesem. In zbor je vsekakor pomemben kamenček v tem mozaiku. Priznam, včasih je naporno usklajevati službene termine z

vajami slovenskega zbora. A je trud poplačan, ko ponosno zapojemo, kar smo se pravkar naučili. Počasi širimo svoj repertoar, ki obsega tako priredbe slovenskih ljudskih pesmi kot popevke. Z veseljem se odzovemo vsakemu vabilu za nastop. V prihodnosti želimo izvesti tudi samostojni koncert. Da pa bomo še naprej tako dejavni, potrebujemo tudi vas. Če radi požete, se nam lahko pridružite na vajah slovenskega pevskega zbora Triglav v Stockholmu. Z vajami smo začeli septembra, nove člane pa sprejemamo vse leto. Za več informacij se lahko obrnete name ali pa na Roka Ogrina.

Klementina Savnik: tina.zabjek@gmail.com, 072-454 10 20

Rok Ogrin: rogrin123@yahoo.com, 073-962 35 94



Op. ur.: fotografiji sta bili posneti v Vadsteni (Binkoštni praznik junij 2019)



SKM

Švedska v ognju Sv. Duha, binkošti v Vadsteni za 45. obletnico vseslovenskih romanj in ob 20-letnici slovenske lipe v Vadsteni ob dnevu državnosti

Binkoštno vseslovensko romanje in vseslovensko srečanje je bilo letos zaznamovano s praznovanjem 45-letnice romanj k sveti Brigiti Švedski v Vadsteno, 1974-2019. Približno 250 Slovencev z različnih koncev Švedske, pa tudi iz Slovenije in Švice je v soboto pred binkoštnim praznikom že 46-ič prišlo k zavetnici Evrope, sveti Brigiti Švedski. Prvič je državo Slovenijo na romanju ob jezeru Vättern zastopal veleposlanik iz Kopenhagna, g. Edvin Skrt. Letos smo obeležili 20-letnico slovenske lipe.

Romanje se je začelo s sveto mašo. Somaševanje je vodil duhovni pomočnik v župniji Ljubljana-Polje Jožef Drolc, ki je bil pred leti narodni dušni pastir med Slovenci na Švedskem. Somaševali so še mag. David Taljat iz Švice, ki je s sabo pripeljal osem romarjev, prelat Andrej Svete, duhovni pomočnik, Janez Bernot, župnik iz župnije Ljubljana-Polje s 50 romarji, župnik iz Semiča, Luka Zidanšek, župnik župnije Velenje-Sv., Martin Janko Rezar, župnik župnije Velenje-Bl. A. M. Slomšek, Matej Dečman, in rektor Slovenske katoliške misije na Švedskem, Zvonko Podvinski.

Slovesno bogoslužje je s svojim ubranim petjem povzdignil mešani pevski zbor župnije sv. Martin v Velenju pod vodstvom Vanje Govek, (vseh romarjev iz Velenja je bilo 47), organist je bil Peter Rozman, vezno besedilo Milene Kumar je na koncertu bral Marko Govek. Zbor je s svojim petjem domoljubnih pesmi pobožal srca vseh navzočih v mogočni gotski cerkvi v Vadsteni in se globoko zapisal v srca vseh navzočih rojakov.

Pri slovenski lipi v Vadsteni je vse navzoče nagovoril Njegova Ekscelenca gospod Edvin Skrt, slovenski veleposlanik, ki je zbranim voščil za bližnji dan državnosti ter verujočim za cerkveni praznik. Srečanje v Vadsteni je označil za tisti redni letni dogodek, ki Slovence na Švedskem najbolj povezuje, še posebej tiste, ki so se tja preselili ob koncu 1960 in 1970 let. Posebej se jim je zahvalil za vzdrževanje slovenskega jezika in ohranjanje slovenskih tradicij in običajev. Za skrb za povezovanje Slovencev na Švedskem se je posebej zahvalil slovenski zvezi, njenemu predsedniku Alojzu Macuhu in vodstvu slovenskih društev. »Lipa je mogočno drevo, ki lahko učka stoletja. Naj bo to tudi navdih za povezanost Slovencev na Švedskem, v slovenskem jeziku, še na mnoga leta,« je svoj nagovor zaključil veleposlanik. Slovence na Švedskem je k temu, naj prenesejo slovensko kulturo in znanje slovenskega jezika na naslednike, pozval tudi na prireditvi, s katero se je ob slovenski glasbi (za dobro voljo je igral ansambel Livada z Borovnice pri Ljubljani) zaključilo letošnje srečanje v Vadsteni.

Člani ansambla so zelo navdušili romarje v Vadsteni, ki so se z veseljem zavrteli in tudi skupaj zapeli. Mama Damjana pa je po svojem sinu Patriku poslala slovensko potico, ki je v obilju vabila na pokušino v dvorani, kjer je bilo srečanje. Rojaki želijo članom ansambla Livada veliko uspeha v prihodnosti in da bi še mnogokrat s svojim igranjem in petjem razveseljevali rojake doma in po svetu.

Glavni organizator romanj je narodni dušni pastir z Misijskim pastoralnim svetom iz Göteborga, ki s pomočniki (Katarino Zupančič, Marijo Perovič, Sigrid Lomšek in Silvo Litrop z družinami) ter s Silvo Horvat, Marijo Lajšič, Marijo Kolar in ostalimi pripravi vse za prijetno počutje pri sestrah in potem v dvorani. Glavni sponzor je Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Delno sofinancira to srečanje tudi Slovenska zveza na Švedskem, ki poleg tega tudi vabi rojake, da se z avtobusi, kolikor je mogoče udeležijo tega romanja in srečanja. Na romanju je bil tudi Alojz Macuh, predsednik Slovenske zveze na Švedskem in predsednik SKD Simon Gregorčič iz Köpinga, ki je organiziral in vodil tombolo v dvorani.

Vse tri skupine romarjev gostov iz Slovenije in Švice so letos nadaljevale pot v Göteborg in so na binkošti vsaka zase imele sv. mašo v tem mestu na zahodni obali. Zbor iz Velenja je pel pri hrvaški sv. maši v cerkvi Kristusa Kralja, ki jo je vodil ob tej priložnosti Zvonko Podvinski.

Povzeto po Radio Ognjišče, Matjaž Merljak

* * *

Srebrni jubilej švedsko-slovenskih pohodov v slovenske gore je letos potekal na Jezerškem. Kakšen biser je tudi ta predel gorskih vrhov in dolin. Zrak, voda, gozdovi, pašniki, prekrasna narava, ugodno vreme, čudovita družba, vse to je pomagalo k zares prelepemu doživetju ob praznovanju srebrnega jubileja švedsko-slovenskih pohodov v slovenske hribe. Hvala družbi za lepo druženje, posebna hvala vodniku Marjanu Brezočniku s »suhega Morja« pri Framu ter ge. Ani Žagar, ki vodi turistično kmetijo Olipje na Jezerškem in gospodični Anji Frantar, ki sta nas tako velikodušno, potrpežljivo ter z ljubeznijo stregli, da nam je bilo prijetno in domače.



Hvala Štefanu iz Maribora za pozornost ob srebrnem jubileju ter za praktična darila, hvala Marjanu za srebrno torto in da sem imel čast pihnuti svečke. Hvala vsem, ki ste se udeležili našega srebrnega pohoda na Jezerskem. Posebna zahvala naj velja tudi novemu g. župniku Branku Zadniku ter župniji Sv. Ožbolta na Jezerskem, kakor tudi pevskega zboru, ki je povzdignil bogoslužje Krištofove nedelje. Obisk sedanjega župnika Ivana Hama je postal velik blagoslov trpečnega božjega služabnika za župnijo in vse, ki smo ga obiskali, ali ki zanj molijo. Posebna hvala g. Jožefu Drolcu, ki je vodil zahvalno pohodniško romarsko sv. mašo na Brezjah, kjer smo se zahvaljevali za Marijino varstvo na letošnjem pohodu k Češki koči pod Kočno. Sv. Marija Magdalena, Sv. Brigita, Sv. Katarina in Sv. Terezija Benedikta, štiri močne žene kot zgled nam, kako Božji Duh deluje v življenju človeka in ga ob vodilu »moli in delaj« dela bolj božjega, svetega. G. Jožef Drolc, bogpovrni za vaš delež lepe zahvalne sv. maše! Naj vas Kraljica Slovencev varuje na vseh vaših poteh!

vaš hvaležni Zvonko Podvinski



KULTURA

Pesnica Lucija Stupica: Točke izginjanja



Izpod peresa Lucije Stupice:

V času, ko to pišem, sem dobila v pogled ovitek za knjigo, urednik piše še pripis za na konec, oblikovalec ureja še zadnje strani. Še kak dan in knjiga gre v tiskarno. Moje delo je že pred meseci končano in sem že na sledi novega pisanja, že zdaj vem, da bo knjiga nosila naslov Anton. Kar me po toliko letih zares veseli, ustvarjalni duh se je vrnil. To, da je delo, ki se je oblikovalo okoli pet let in z veliko intenzivnostjo popravljalo in v večjem delu spisalo zadnjo zimo in pomlad, zaključeno in da bo šlo med bralce in se bo na neki način oddaljilo od mene in me na novo nagovarjalo, je vedno zanimiva izkušnja. Ob vsaki knjigo podobna reč. Knjiga dobi svoje življenje, če gre za pesmi, te najdejo najrazličnejše naslovnike. Rada imam odprto poezijo, takšno, ki mi kot bralki dovoli, da poiščem svoj glas, svoje misli v njej. Upam, da mi je vsaj pri kakšni pesmi to tudi uspelo.

Točke izginjanja je naslov knjige pesmi (ne rečem zbirka, ker ima tokratna knjiga nekako rep in glavo in se lahko bere kot zgodba). Lahko bi ji dala tudi naslov Bežišča. V geometriji imamo celo tretje ime, ubežne točke. Točke na horizontu, kjer se stekajo bežiščnice.

Moje pesmi pa ne pripovedujejo o begu, temveč o premikih, migracijah mojih prednikov, tujih mi ljudi, mojih, izginjanju v novih svetovih, iskanju. In obujajo spomin, bolj fragmente spomina, ki so morda resnični, morda le iluzija, domišljija, ki se je zasidrala v otroško glavo in s staranjem oblikovala v neko drugo resničnost, morda le fikcijo.

Kako vidim knjigo pesmi, ki jo bom kmalu imela možnost predstaviti tudi na največjem švedskem knjižnem sejmu v Göteborgu, najbolje povedo kar izposojene besede danske pesnice Inger Christensen, ki je nekoč izjavila: Poezija ni resnica, niti sanje resnice, temveč igra, morda celo tragična – igra, ki jo igramo z besedo, ki igra (beseda) svojo igro z nami.

V času, ko to pišem, se je v Stockholmu zaprla Mednarodna knjižnica – Internationella biblioteket. S tem so se razpršile tudi slovenske knjige po različnih knjižnicah, knjige, katerih število in izbor je pred kratkim v času svojega dela tam posodobil tudi Aljaž Kovač. Zame je to žalosten čas. V tem času smo se v Sloveniji pridružili evropski bralni kampanji EUREads (Evropa bere) z namenom dviga zavesti o pomembnosti izobraževanja in pismenosti v zgodnjem otroštvu. Tu vedno bolj pešamo, rezultati so slabi. Knjige doma in v bližini so zagotovilo, da se k njim vračamo, da so za otroke bližina, po kateri posegajo. Vedno več tudi slovensko govorečih otrok je med nami tu na Švedskem. In tisti, ki si prizadevamo za dvojezičnost, ki si želimo, da bi se slovenščina utrjevala in negovala, potrebujemo prav knjige. Pogovor je pač premalo. Z ljubeznimi pa vemo, kako je, blizu morajo biti, če so daleč, počasi bledijo.


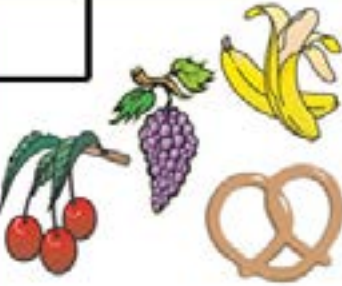














Pripis: Če vas pot zanese na knjižni sejem, 27. septembra ob 16. uri, poiščite Rum för poesi. Tam bodo predstavljene pesmi v prevodu Henrika C. Enbohma, Danni Stražar in Ive Klemenčič. Nastop je omogočila Javna agencija za knjigo RS.

NEKAJ ZA OTROKE – NÅGOT FÖR VÅRA MINSTA



V vsakem okvirčku je po ena stvar, ki ne spada k ostalim zato, ker je drugačna. Začetno črko njenega imena vpiši v mali kvadrček. Potem pa te črke beri zaporedoma vodoravno in dobiš rešitev uganke.



SMEH JE POL ZDRAVJA

ETT GOTT SKRATT FÖRLÄNGER LIVET

Det var två seglare på en båt, plötsligt utbrast den ena:

- Hallå där, har inte vi setts förut?

Den andre;

- Nej, men akterut.

Na sodišču tožilec vpraša obtoženega (balkanski bojevnik):

»Je res, da ste prejeli podkupnino?«

Obtoženi gleda skozi okno. Tožilec ponovi:

»Je res, da ste prejeli podkupnino?«

Obtoženi gleda skozi okno, vse presliši.

Tožilec ponovi na glas:

»Je res, da ste prejeli podkupnino???«

» O, A MENI GOVORITE, sem mislil, da je to vprašanje za sodnika.«

- Vilken bra hörapparat jag har fått! Nu kan jag höra syrsor-

na spela och fåglarna sjunga igen. Jag kan höra allting.

- Det var ju fantastiskt. Det måste vara en dyr apparat, så då-

ligt som du hörde innan. Vad kostar en sån?

- Kvart i fem.

Nekatere pisarne v državni upravi so kot grobovi.

Na vratih bi lahko pisalo: "Tu počiva ta in ta."

Den lilla flickan till fröken: Vi har fått kattungar hemma och de är socialdemokrater.

- Jaha, sa fröken och tyckte att detta var mycket märkligt.

Efter några veckor sa den lilla flickan till fröken:

- Fröken, fröken! Kattungarna är inte socialdemokrater längre, de är moderater.

- Jaha, sa fröken. Hur kommer det sig?

- De har fått upp ögonen nu.

Milan pravi prijatelju: Pri meni gre vse počasi. Počasi delam, počasi jem, počasi hodim ...

Pa pri tebi res prav nič ne gre hitro?

Hitro se utrudim.

I en park var två gubbar sysselsatta med att anlägga en rabatt. Den ena grävde hål och den andre fyllde igen dem genast. En förbipasserande undrade vad jobbet gick ut på.

- Jag har fått order om att gräva hål och min kompis ska fylla igen dem. Det

skulle vara en som skulle sätta plantor också, men han är sjuk idag.

Nekega dne se je Janez, ki je zelo pobožen vernik sprehajal po obali.

Nato je vzdihnil: "O Bog, izpolni mi eno željo. Imam samo eno željo."

Takrat zagrmil, se zabliska in se prikaže bog, ki reče: "Janez, Naredil si veliko dobrega v življenju. Z veseljem ti bom izpolnil kakršnokoli željo."

Janez pa pravi: "Imam zelo nenavadno željo. Ne vem, če boš lahko to naredil."

Bog odgovori: "Jaz sem vsemogočen. Naredim lahko karkoli. Vem da si zelo dober človek, zato ti lahko izpolnem kakršnokoli željo. Vem, da imaš dobro službo in veliko plačo. Imaš srečno družino. Žena te ima rada, otroci te imajo radi, vsi ste zelo zdravi. Le kako ti lahko pomagam?"

Janez pa pravi: "Želim si most med Evorpo in Ameriko. Na mostu naj bo 6 pasov na vsaki strani, da ne bo gneče.

Poleg tega mora biti še steza za motoriste, kolesarska steza in steza za pešce. Na vsakih 100 km naj bo postavljeno počivališče s črpalko in hotelom."

Bog odgovori: "Kaj takega človek ne more narediti to lahko edino jaz naredim. Toda pomisli. Marsikje je morje globoko 5 km ali več. Če bom tam postavil stebre, bom ogrožal življenje mnogih morskih živali."

Bog nadaljuje: "Janez! Od tebe, ki si zelo duhoven in razumevaš človek sem pričakoval kakšno drugačno bolj nematerialistično željo. Prosim, zaželi si raje kaj drugega."

Janez pravi: "Imam eno drugo željo vendar ne vem, če mo jo lahko izpolneš."

Bog odgovori: "Janez! Jaz sem vsemogočen. Izpolnim ti lahko karkoli."

Janez razmišlja in nato reče: "Rad bi razumel ženske. Rad bi vedel zakaj je včasih brez razloga slabe volje. Rad bi vedel, kaj razmišlja takrat, ko me samo gleda in nič ne reče."

Bog nekaj časa razmišlja nato zajoka in odgovori: "Janez! Kakšne luči bi rad imel na mostu?"

Svensken och skåningen på badsemester.

Svensken: haj! Haj!!

Skåningen: haj påo daj, vaod skräikeur du föur?

Ginekolog po pregledu:

"Gospa, stvar je kar resna, tri mesece z možem ne smete imeti spolnih odnosov. Bo šlo?"

"Ni problema, saj imam ljubimca."

Jag hatar att gå på bröllop för man får hela tiden höra sina äldre släktingar som säger:

- Snart är det din tur.

Så jag har börjat göra samma sak på begravningar....

Novinar sprašuje svetovnega prvaka v plavanju: "Kako to, da vam je uspel tako neverjeten dosežek?"

"Z veliko treninga. Že ko sem bil majhen me je oče vsak dan s čolnom odpeljal na odprto morje, jaz pa sem potem moral sam priplavati nazaj domov." odgovori prvak. Novinar začudeno nadaljuje: "Ni to malo težko za tako majhnega otroka?"

"No, saj plavati še ni bilo tako težko, najtežje se je bilo najprej rešiti iz vreče." mu odvrne.

OBVESTILA – MEDDELANDE

Slovenski dopolnilni pouk v Stockholmu & slovenske urice v Malmöju

V Stockholmu smo v septembru začeli s slovenskim dopolnilnim poukom. Za vse tiste, ki so morda ta začetek prezrli in bi želeli svoje otroke pripeljati na pouk slovenščine, znova prilagamo datume. Pouk poteka ob podpori Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport ter Zavoda za šolstvo RS zaživel dopolnilni pouk slovenskega jezika, finančno podporo za najem lokalov pa je za letošnjo jesen prevzelo slovensko društvo Orfeum, Landskrona, Švedska.

V tem hipu imamo skoraj 16 učencev v starosti od 4 do 14 let, vendar se bo našel prostor še za koga. Pouk poteka v glasbeni šoli Kulturskolan na Fridhemsplanu.

Predvideni datumi pouka so naslednji:

14. september & 28. september

5. oktober & 19. oktober

9. november & 24. november

Zaključek v decembru (predvidoma z Miklavževanjem in kulturnim programom).

Vse zainteresirane družine naj se oglasijo učiteljici Danni, e-naslov: musiktjej@yahoo.com, in ji posredujejo ime otroka in letnico rojstva.

* * *

V dogovoru s slovenskim društvom Planika iz Malmöja bomo letos jeseni enkrat na mesec pripravili t.i. slovenske urice za otroke in najstnike. Prijavite se lahko pri predsedniku SD Planika, Rudiju Belcu na telefonski številki Rudiju 0709- 53 54 01, ali pri Danni Stražar, ki bo izvajala te urice, e-pošta musiktjej@yahoo.com.

Datumi predvidenih srečanj letošnjo jesen so naslednji (potekala bodo med 14.30 in 16.30 uro)

29. september

20. oktober

17. november

Prisrčno vabljeni!

PISMA BRALCEV

Gobarji smo, gobarji

Dedi in stric Lojz pravita: "Naberi samo toliko, kot lahko odneseš!"

Hej hã, hej hã, vi ut i skogen gå!

Efter två skogspromenader i början av augusti som resulterade i tom korg började vi nästan tro att det inte skulle bli någon svampsäsong i år men det visade sig att vi bara var för ivriga med att få plocka årets svamp! Och så mycket svamp det finns att plocka! Tacksamt är att de svenska skogarna allt som oftast är lätta att gå i, för båda stora och små så att skogsäventyret blir en upplevelse för hela familjen! Tacksamma för det skogen ger oss, både minnen och huvudingrediensen till en god svampsoppa beger vi oss gärna och ofta ut! Men som morfar och farbror Alf säger: "Man ska inte plocka mer än man kan bära!"



Hej, hej, zdaj v gozd gremo!

Po dveh sprehodih po gozdu na začetku avgusta, ki sta se končala s prazno košaro, smo že skorajda začeli verjeti, da letos ne bo prav nič od gobje sezone, vendar se je izkazalo, da smo bili preprosto preveč neučakani za nabiranje letošnjih gob! Kako veliko gob je mogoče najti, ki jih lahko naberejo! Hvaležni smo, da je po švedskih gozdovih ni težko sprehajati ne otrokom in ne odraslim, zato lahko gozdna pustolovščina postane doživetje za vso družino! Hvaležni smo za tisto, kar nam dajejo gozdovi, tako spomine kot glavno sestavino za dobro gobjo juho, zato se radi in pogosto odpravimo tja. Toda kot pravita deda in stric Lojz: »Ne naberi več, kot lahko odneseš s seboj!«

Skrivet av/zapisala: Suzana Macuh

Ni ostalo pri sanjah ...

Za dopust se je treba pripraviti in načrtovati, da si lahko kar se da veliko ogledaš.

Še posebej to velja za primer, da potuješ z motorjem in ni veliko prostora za prtljago in hrano, le za najnujnejše.

Pri Mariji in Zenotu sem srečala tri popotnike, Katarino, Sebastjana in Jureta. Iz Slovenije so se odpravili preko Avstrije, Češke, Poljske, Estonije, Latvije in nato s trajektom proti Helsinkom. Pot jih je vodila na Nordkapp. Sebastjan in Katarina sta Nordkapp obiskala že leta 2016 in takrat imela lepo vreme. Tokrat sta s seboj povabila še Jureta. Na poti tja so obiskali Božičkovo kočjo in muzej Samijev (Laponcev). Šesti dan na Nordkappu ni bilo lepega razgleda, ker je bilo megleno. Na poti proti Oslu obiskali skakalnici Lillehammer in Holmenkollen in v Tromsøju arktično centralo Lofoten. V fjordu Gejranger so bile zasidrane križarke velikanke. Prečkali so tudi polarni krog, Trondheim, Trolve lestve (Trollstigen), kjer motoristi vozijo po ozkih vijugastih cestah na vrh, kjer jih pričaka lep razgled v dolino.

Kakšen prijeten pogled je bil na jeklene konjičke s slovensko zastavo in nasmejane obraze, ki so prispeli v Göteborg. Pogovor ob kosilu in kavi je bil prijeten, zapisala sem, kar sem utegnila, saj bilo njihovih doživetij veliko. Kar hitro je Katarina najavila, da moramo naprej proti Malmöju in čez most v Kopenhagen, kjer bodo prespali.



V Bremnu so se srečali še z drugimi motoristi. Nato jih je čakala romantična cesta po Bavarski, Rothenburg ob der Tauber, Lom, lesena cerkev, Avstrija, Švica, Italija in čez prelaze Dolomite domov, kamor so tudi srečno prispela.

Katarina je zaposlena v knjižnici in je celotno potovanje v soglasju z Juretom in Sebastjanom dobro pripravila, seveda pa so se morali držati časa, da so videli vse zastavljeno v po-

tovalnem načrtu in doživeli vse lepe stvari. V knjižnici bo imela tudi potopisno predavanje, ki bo morda navdihnilo še katerega od Slovence za podobno potovanje.

Marija je večkrat omenila, da bi rada si ogledala Nordkapp, saj nismo tako daleč stran od njega. Morda bi lahko to potovanje naredili skupaj in z avtobusom ter ob tem pobrali potnike iz Malmöja, Göteborga in še od kje, da bi ga napolnili. Norveška ni poceni, toda en izlet bi bil dovolj, da uresničimo naše želje.

Katarina in Sebastjan sta pred leti poletela z letalom v ZDA in si tam izposodila motor in obiskala več mest.

Danes so možnosti za potovanja velike, vse celine so dostopne, da lahko spoznamo drugo kulturo in kulinariko, seveda če imamo zdravje, finančne zmožnosti in radovednost.

Moje osebno mnenje in prepričanje je, da več kot skozi življenje obiščeš krajev in države ter lepega doživiš, več spominov boš lahko obujal na starost, če pa ne greš nikamor, pa niti teh spominov nimaš.

Še veliko lepih potovanj in doživetij želimo.

Marija Kolar

Treking po skandinavskih gorah

V začetku avgusta smo se štirje prijatelji, člani Slovenskega društva v Stockholmu, odpravili na ekspedicijo "North". Naš glavni cilj je bil čim bolj aktivno preživeti osem dni v popolni divjini in doseči vrh vsaj enega od dvanajstih švedskih dvatisočakov. V nadaljevanju bom opisal naše potovanje, enodnevne izlete, predstavil kraje, ki smo jih obiskali, in povedal nekaj več o popularni poti Kungsleden, ki na sever Švedske privablja pohodnike s celega sveta.

Naša pot se je začela v nedeljo, 11. avgusta, ko smo se v sledeči zasedbi zbrali na letališču Arlanda: Andreas Prevodnik, Irenej Bozovičar, Petja Stipanovič in Rok Ogrin. Po dobri uri in pol leta smo se v Kiruni vkrcali na avtobus do Nikkaloukte, ki je ena najbolj popularnih izhodiščnih točk za začetek poti proti gori Kebnekaise z najvišjim vrhom Švedske. Na pobudo našega vodiča in najbolj izkušenega člana odprave, Andreasa, smo se odločili, da ne gremo do Kebnekaise, saj je bilo tam v tem obdobju veliko turistov, ki so se želeli povzpeti prav na ta vrh.

Kebnekaise je najbolj popularna točka na poti Kungsleden, ki se razteza dobrih 440 km vse od kraja Abisko na severu do predela Hemavan na jugu. Pot vodi tudi skozi enega največjih naravnih rezervatov v Evropi, Vindelfjällen. Najboljši čas za obisk te poti je od konca junija, ko se stopi že večina snega, pa nekje do konca septembra; takrat zna sicer zapasti že prvi sneg. Kungsleden je mogoče prehoditi tudi pozimi, in sicer s smučmi, kar je gotovo prav tako svojevrstno doživetje.

Naša prva postojanka je bila v prelepi mirni dolini "Stuor Reaiddávággi", ki je od Nikkalokte oddaljena slabih 50 kilometrov hoje. Da bi si prihranili dan ali dva hoje, smo to pot preleteli s helikopterjem, kar je bilo za vse posebno doživetje. Iz zraka smo zelo dobro videli številne slapove, ki se izlivajo v turkizno modro vigujasto reko, ki na določenih delih ustvarja pravo močvirje.



V koči Nallo nas je prijazno pričakala oskrbnica koč Margaretta in nam podrobno razložila osnovna hišna pravila. Dokaj hitro nam je bilo jasno, da je življenje v koči popolnoma drugačno od življenja v mestu, saj v koči ni elektrike, tekoče vode, da o internetu sploh ne govorimo!

Prvi izlet smo naredili v bližnjo dolino Unna Reaiddávággi. Hoja po številnih ledeniških morenah je bila dosti bolj naporna kot hoja po urejenih poteh v slovenskih gorah. Kamnita in zelo spolzka brezpotja so nam hitro dala vedeti, da tukaj ni šale in da bi lahko bil zdrs razlog za poškodbo. Na koncu doline, poleg ledeniškega jezera pod goro Vaktposten, nas je popolnoma očaral 150 m visok slap, ki dolino Unna Reaiddávággi deli na dva dela. Po hitrem postanku smo se odpravili še na bližnjo planoto, s katere se nam je odprl prelep pogled na jezero v obliki srca.

Naslednji dan nas je čakal najbolj zahteven vzpon odprave, vrh gore Šielmmačohkka (2004 m). Mogoče ste že opazili, da so imena večine vrhov in dolin dokaj nenavadna in da ne zvenijo prav nič "Švedsko". To je zato, ker so jih prvi poimenovali staroselci Sami, ki se v bližnji okolici ukvarjajo predvsem z lovljenjem severnih jelenov.

Pot na vrh je bila izredno kamnita, a zato nič manj lepa. Številna jezera so bila z višine videti še lepša in zanimivejša. Še zdaj me zmrazi, ko pomislim na ta prostrani razgled iz višav. Po doseženem vrhu smo se kar po zadnji plati spustili po snegu navzdol in si tako skrajšali pot v dolino. Ko smo se vračali izza gore Nallo, je kar naenkrat posijalo sonce in zagledali smo veliko čredo severnih jelenov. Vseh 17 smo hitro poslikali in se polni novih spominov vrnili v kočo.



Naslednje jutro smo se vsi veseli odpravili proti drugemu najvišjemu jezeru na Švedskem. Jezero z razgledom na vso dolino nas je popolnoma očaralo. Pri sestopu smo zagledali ravnino, ki je bila poraščena s prav posebno belo rožo. Polarna volna (*Eriophorum scheuchzeri*) je na dotik prijetna, mehka roža, ki spominja na ovčjo volno. Sami so jo v starih časih uporabljali za izolacijo obutve.



V četrtek smo zapustili kočo Nallo in se odpravili proti 10 km oddaljeni koči Vistas. Po nekaj dneh samega kamenja smo končno spet zagledali drevesa. Koča je bila obdana z alpsko brezo, ki je manjša od slovenske breze, včasih celo pritlikava. Glede rastja lahko dodam, da se mi je v spomin najbolj vtisnilo nabiranje "cloudberries" (*Rubus chamaemorus*, šve.

hjordron, vrsta robide) oz. jagod v obliki oblačkov, ki zelo dobro uspevajo v hladnem, polarnem območju.

Ob prihodu v kočjo smo se razveselili vroče savne, ki jo je oskrbnica močno segrela. Savna leži poleg reke, kar nam je olajšalo hitro in zabavno ohladitev. Postopek smo še nekajkrat ponovili, dokler nam ni oskrbnica dejala: "Zdaj pa dovolj, čas je za spanje!"

V petek smo se odpravili na bližnjo planoto, kjer smo ponovno zagledali družino severnih jelenov, ki so se prišli hladiti na snežno pobočje. Z vrha planote se nam je odprl razgled na celotno dolino Visttasvaggi, ter na vrhove gora Kebnekaise, Shietagas, Vássačorru in Šielmmačohkke.

Po večerji sem se odpravil po vodo do bližnje reke, ko sem pred kočjo zagledal ogromnega losa. Hitro sem poklical prijatelje, ki so losa z občudovanjem fotografirali.

V soboto smo se odpravili proti nižjemu delu doline Unna Reaiddávággi. Želeli smo videti slap še z druge strani, a nam žal ni uspelo prečkati hudourniške reke. Po močvirnatem terenu smo prehodili dobrih 10 km. Po kosilu smo se odločili, da imamo dovolj in da nam tokrat ne bo uspelo doseči slapa. Zvečer smo ob kartanju in nekaj požirkih domačega "jegra" pozabili na neuspeh ter mirno zaspali.

Čakal nas je še zadnji nedeljski pohod skozi dolino Unna Visttasvaggi do prelepega jezera, ki ima obliko polmeseca. Na poti smo ob močvirju zagledali prečudovit travnik, ki je bil na pol oranžen, prekrit s slastnimi hjortron (robidami). Pohod je bil kar težaven, saj smo morali prečkati tri hudourniške potoke. Mokre in spolzke skale pod ledenikom so še dodatno ovirale skoke čez reko. Meni je enkrat celo spodrsnilo in malo je manjkalo, da bi me potok odnesel čez 20-metrski slap.

V ponedeljek je napočil čas za odhod domov. Vreme je bilo deževno in megleno. Sporočili so nam, da nas helikopter zaradi močne megle ne bo uspel pobrati, kar bi pomenilo, da bi zamudili nočni vlak proti Stockholmu. Vreme se je na srečo nekoliko izboljšalo in uspelo nam je srečno priti do Nikkaloukte, kjer sva si z Rokom privoščila obilen jelenov zrezek. 15-urna pot z vlakom iz Kirune je potekala mirno, tako da smo v torek zjutraj prispeli na postajo v Stockholmu, kjer smo se poslovili in izmenjali še zadnje misli o pohodu.

Še enkrat bi se rad zahvalil Andreasu Prevodniku za organizacijo in izvedbo izleta ter Roku in Ireneju za veliko smeha in pozitivne energije. Zahvala gre tudi Slovenskemu društvu v Stockholmu in Slovenski zvezi na Švedskem za finančno podporo pohoda.

Obisk Skandinavskega gorovja pa priporočam vsem, ki imajo radi naravo in si želijo aktivnega oddiha nekje daleč - brez telefonov in interneta.

Lep pozdrav,

Petja Stipanovič

V SPOMIN – IN MEMORIAM

Albert Kohont (1947– 2019*)



Albert Kohont je bil rojen 6. avgusta 1947 v Mariboru. Umrl je 19. maja 2019 v Köpingu.

Albert je odraščal v hiši na Pobrežju v Mariboru skupaj z očetom Albertom, ki je delal kot učitelj v IKŠ TAM, in mamo Terezijo, ki je bila gospodinja ter nekaj let kuharica v hotelu v Avstriji, skupaj s sestrami Ireno, Helgo in Marijo ter brati Dušanom, Edijem in Dragotom. Imel je še polsestro Ančico.

Ko je bil Albert star 18 let, je zapustil domače okolje in se preselil v Koper, da bi se izučil za mehanika v Tomosu. Kot mehanik je zatem nekaj let delal v Mariboru, preden se je odločil, da se bo pri enainvajsetih letih preselil na Švedsko.

Na Švedskem mu je brat Dušan, ki se je že nekaj let pred tem preselil tja, pomagal s stanovanjem. Albert se je takoj po prihodu zaposlil v Volvu v Köpingu. Tam je opravljal različne naloge in delal vse do upokojitve.

Albert je oboževal svojo družino. V osemdesetih letih je srečal Lilianno, ki je imela iz prejšnjega zakona dve hčeri, Monico in Ulriko. Skupaj sta dobila sina Martina. Leta 1990 je Lilianna umrla zaradi bolezni. Kasneje je Albert spoznal Vesno, ki je že od prej imela sina Sava. Albert in Vesna sta skupaj dobila sina Aleksandra. Albert je doživel posebno veselje kot dedek treh vnukov Lilly, Malteja in Wilme. Vse življenje se je rad vračal v Maribor in tam preživil poletja z družino.

Kot oseba je bil Albert zelo prijazen, čustven in srečen človek, z veliko humorja, ki je ljubil smeh. Imel je velik vpliv na ljudi, ki jih je srečal. Rad je bil v naravi, kjer je nabiral gobe, in se je zelo zanimal za šport. Pozimi je užival v zimskih športih, kot so alpsko smučanje in smučarski skoki. Poleti je rad gledati tenis in nogomet. Po navadi je sedel pred televizorjem, ko sta igrala Slovenija in njegova najljubša nogometna ekipa NK Maribor.

Njegova družina in prijatelji bomo Alberta zelo pogrešali. Radi te imamo!



Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza / Slovenska riksförbundet i Sverige
Box 145, 731 23 Köping
www.slovenskazvezanasvedskem.com

Predsednik / Ordförande: Alojz Macuh; slovenska.riksforbundet@gmail.com

Telefonska številka: +46 (0) 736003092

NASLOVI – ADRESSER

KLUB KULTURE SLOVENIJA

Preds: Karli Zunko
c/o Karli Zunko,
Norra Torggatan 17, 640 30 Hälleforsnäs
slovensko.drustvo@gmail.com

IVAN CANKAR

Preds. Ivan Zbasnik, 035- 21 12 94
Meteorvägen 17, 302 35 Halmstad
il.zbasnik@bahnhof.se

SD SIMON GREGORČIČ

Preds. Alojz Macuh,
Scheelegatan 7, 731 32 Köping
aa.macuh@gmail.com
<http://antonbreznik.wixsite.com/simon>

KD SLOVENIJA

Preds. Janez Rampre, 073-344 95 27 Vall-
movägen 10, 293 34 Olofström
janez.rampre@oktv.se

SLOVENSKI DOM

Preds. Jože Zupančič, 031-98 19 37
Parkgatan 14, 411 38 Göteborg
marianne.ratajc@byggnads.se

SLOVENSKO VELEPOSLANIŠTVO

Amaliegade 6, 2. Floor
1256 Köpenhamn, Danmark
Tel: 0045 33 73 01 20, 0045 33 73 01 22
sloembassy.copenhagen@gov.si

SKD FRANCE PREŠEREN

Preds. Lado Lomšek, 031-46 26 87
c/o Lomšek
Stora björn 33, 415 16 Göteborg
ladolomsek2@gmail.com

SD PLANIKA

Preds. Rudolf Belec, 040-21 80 48
Mobilni telefon: 0709-535401
V:a Hindbyvägen 18, 214 58 Malmö
kontakt@planika.se
www.planika.se

SD STOCKHOLM

Preds. Rok Ogrin
c/o Rok Ogrin, Esplanaden 12 C,
761 45 Norrtäljes
slovdrustvo.stockholm@gmail.com
[http://slovenskodrustvostockholm.
weebly.com/](http://slovenskodrustvostockholm.weebly.com/)

PEVSKO DRUŠTVO ORFEUM

Preds. Danni Stražar
c/o Bencek-Budja
Nattljusgården 28 B, 261 72 Häljarp
orfeum.slosve@gmail.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA

Parkgatan 14, 411 38 Göteborg
Zvone Podvinski, 0708278757
zvone.podvinski@rkc.si

